

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 15 februari 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs-korsningar.

(4:e avd.)

I årets statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 22) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs-korsningar för budgetåret 1938/39 beräkna ett reservationsanslag av 620,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 21 januari 1938 dagtecknad proposition, nr 58, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs-korsningar för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Engångskostnader. Enligt beslut av 1929 års riksdag hava genom statsbidrag — högst $\frac{2}{3}$ av bilskattemedel — reglerats kostnaderna för anordningar vid järnvägs-korsningar enligt 1924 års kungörelse om säkerhetsanordningar. Bidraget avsåg anordningar som betingats av *förhållandena vid ikraftträdandet av nämnda kungörelse, den 10 juli 1924*. Nu påkallas reglering av kostnaderna för anordningar, betingade av förhållanden som inträtt *efter nämnda tidpunkt*. Det är här fråga exempelvis om väg bommar m. m. vid till allmänt underhåll på senare åren intagna vägar eller ock landsvägs-korsningar, som tillkommit efter nämnda tid. Men förslaget omfattar — på grund av en nytillkommen säkerhetsbestämmelse — också enskilda vägar, som numera »allmänneligen befaras» av automobiltrafik.

Även beträffande de äldre korsningarna från 1924 erfordras nya bidrag på grund av nytillkomna kostnader för reflexanordningar på varningsmärken, vilka reflexanordningar m. m. föreskrivits på grund av en ny säkerhetskungörelse av år 1933.

Ifrågavarande anordningar skola vara vidtagna före den 1 januari 1938.

Kostnaderna för alla dessa ytterligare säkerhetsanordningar, som betingas av förhållanden inträdda efter den 10 juli 1924, hava beräknats till cirka 650,000 kronor. Med den av departementschefen föreslagna bidragskvoten av 90 procent skulle bilskattemedlen belastas med högst 600,000 kronor, vilket belopp nu begäres som anslag. Till jämförelse kan nämnas att 1929 års av 1924 års kungörelse föranledda riksdagsbeslut medförde statsbidrag å 1,600,000 kronor till anläggningskostnader å sammanlagt 2,500,000 kronor.

Framtida underhållskostnader m. m. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har, med frångående — på anförda skäl — av en sin tidigare ståndpunkt, ansett att staten borde lämna bidrag även till framtida underhåll och bevakning. I anslutning till den uppfattning, 1937 års sakkunniga rörande trafiksäkerheten uttalat, har departementschefen funnit, att dylikt bidrag ej bör lämnas.

En förutsättning för erhållande av ovannämnda engångsbidrag med högst 90 procent skulle vara, att järnvägen förbinder sig att avstå från anspråk på *ytterligare* bidrag av staten eller vederbörande väginressenter till kostnaderna — alltså även kostnaderna för underhåll och drift — för de anordningar av ifrågavarande slag, som före den 1 januari 1938 vidtagits med anledning av 1924 och 1933 års kungörelser.

Såväl den år 1924 som den år 1933 utfärdade kungörelsen rörande säkerhetsanordningar vid plankorsningar mellan järnväg och väg ålägga järnvägen anordningarnas vidtagande, underhåll och bevakning. Om vem som skall vidkännas de härav föranledda kostnaderna har — med hänsyn främst till vanskligheten att kunna åstadkomma rättvist avvägda och samtidigt praktiskt tillämpliga normer — dock icke vare sig i dessa kungörelser eller i annan författning lämnats någon bestämmelse.

För att underlätta dessa säkerhetsåtgärder och samtidigt undgå tvister har det ansetts lämpligt att statsbidrag för ändamålet direkt utgår av automobilskattemedel, vilka i varje fall indirekt måste i stor utsträckning komma att belastas, nämligen i den mån kostnaderna bliva ålagda de väghållningsskyldiga.

Nu förevarande proposition avser i stort sett vissa nytillkomna säkerhetsanordningar, vilka icke kunnat innefattas i den av 1929 års riksdag beslutade, mera vittutseende regleringen av en del då föreliggande ersättningsanspråk. Enligt utskottets mening torde förslaget — vars bifall skulle öppna möjlighet för Kungl. Maj:t att lämna bidrag med högst 90 procent till anläggningskostnad, som järnväg haft att vidkännas för säkerhetsanordning, mot avstående från järnvägens sida av alla vidare anspråk å ersättning för anläggning, underhåll och drift av anordningar, som vidtagits före den 1 januari 1938 — innebära en ur olika synpunkter godtagbar utväg att främja en avveckling av hithörande ersättningsanspråk.

Med tillstyrkande alltså av propositionen hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1938/39 under riksstatsens sjätte huvudtitel anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Stockholm den 15 februari 1938.

På statsutskottets vägnar:
ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 32.